

Bruksela, dnia 3.9.2025 r.
COM(2025) 599 final

2025/0264 (CNS)

Wniosek

DECYZJA RADY

zmieniająca decyzję (UE) 2021/1764 w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony

{SWD(2025) 625 final} - {SWD(2025) 626 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Przyczyny i cele wniosku

Niniejszy wniosek został przedstawiony w kontekście wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2034. W komunikacie „Dynamiczny budżet UE na miarę priorytetów przyszłości – Wieloletnie ramy finansowe na lata 2028–2034”¹ określono ambicje polityczne polegające na realizacji priorytetów Unii oraz działaniu z siłą i jednością na arenie międzynarodowej w kolejnej dekadzie.

Jednym z takich priorytetów jest zwiększenie wsparcia udzielanego na mocy decyzji Rady w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią – DOAG)², w której Komisja proponuje zmianę (zob. poniżej).

Trzynaście krajów i terytoriów zamorskich (KTZ) Unii Europejskiej (UE)³ to wyspy⁴ położone w Arktyce, na Atlantyku, Karaibach, Oceanie Indyjskim i Pacyfiku⁵, o łącznej liczbie ludności wynoszącej około miliona osób. Wszystkie te kraje i terytoria mają własne wyłączne strefy ekonomiczne (w.s.e.), które łącznie stanowią największą na świecie w.s.e. o powierzchni ponad 15 mln kilometrów kwadratowych.

KTZ są stowarzyszone z UE i konstytucyjnie powiązane z Danią (Grenlandia), Francją (sześć KTZ) i Niderlandami (sześć KTZ), od których zależą w różnym stopniu jako państwa lub terytoria niebędące państwami suwerennymi. Większość KTZ korzysta z szerokiej autonomii, obejmującej takie obszary jak sprawy gospodarcze, zdrowie publiczne, sprawy wewnętrzne i cła. Kwestie obronne i sprawy zagraniczne zazwyczaj pozostają w gestii odpowiednich państw członkowskich UE.

KTZ są częścią powiązanych z nimi państw członkowskich UE, ale nie należą do UE (w przeciwieństwie do regionów najbardziej oddalonych UE⁶). Nawet jeśli nie należą one do UE, nie można ich również uznać za państwa trzecie⁷ (zob. również poniżej).

Nie stanowią one części jednolitego rynku ani strefy Schengen i nie są związane dorobkiem prawnym UE. Podlegają własnemu ustawodawstwu zgodnie z odpowiednim podziałem kompetencji między państwa członkowskie UE. Obywatele KTZ są jednak obywatelami UE (poprzez obywatelstwo powiązanych z nimi państw członkowskich UE) posiadającymi pełne prawa obywatelskie w całej UE⁸.

¹ COM/2025/570

² Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r.

³ Po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE w dniu 31 stycznia 2020 r. 12 brytyjskich KTZ opuściło stowarzyszenie z UE.

⁴ Z wyjątkiem Adélie Land, jednego z terytoriów w obrębie Francuskich Terytoriów Południowych i Antarktycznych, które znajduje się na obszarze Antarktyki.

⁵ Ocean Atlantyczny: Saint Pierre i Miquelon (FR); Ocean Indyjski: Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne (FR); Arktyka: Grenlandia (DK); Karaiby: Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten (wszystkie sześć NL) i Saint Barthélemy (FR); Pacyfik: Polinezja Francuska, Nowa Kaledonia, Wallis i Futuna (FR).

⁶ Regiony najbardziej oddalone UE (dziewięć wysp), powiązane z Francją, Hiszpanią i Portugalią, stanowią integralną część UE: Gwadelupa, Gujana Francuska, Reunion, Martynika, Majotta i Saint Martin (Francja), Azory i Madera (Portugalia) oraz Wyspy Kanaryjskie (Hiszpania).

⁷ Początki partnerstwa stowarzyszeniowego między KTZ a UE sięgają traktatu rzymskiego (1957 r.); partnerstwo to jest zapisane w części IV Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE – art. 198–204).

⁸ Obywatele KTZ, z wyjątkiem obywateli zamieszkujących na stałe w Grenlandii, mają prawo do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Obecne ramy prawne ustanowiono decyzją w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią (DOAG)⁹. Stanowi ona jednolitą podstawę prawną dla wszystkich KTZ i zawiera specjalny rozdział dotyczący budżetu.

DOAG łączy poprzednią decyzję w sprawie Grenlandii¹⁰ z ostatnią decyzją o stowarzyszeniu zamorskim (OAD)¹¹ w ramach działań na rzecz uproszczenia WRF na lata 2021–2027 w celu zmniejszenia liczby instrumentów finansowania zewnętrznego, a tym samym usprawnienia ich struktury i wyników. Połączenie to wynikało również z zakończenia Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), który zapewniał finansowanie KTZ innym niż Grenlandia (na potrzeby dwustronnej puli środków). Grenlandia ma szczególne miejsce w DOAG, w szczególności ze względu na jej historyczne powiązania z UE¹² i wyjątkowy charakter partnerstwa.

DOAG opiera się na trzech filarach: dialogu, handlu i współpracy finansowej. Określono w niej ramy instytucjonalne partnerstwa, jednostronne preferencje handlowe oraz zasady skutecznej realizacji programu, aby osiągnąć cele partnerstwa.

W przeciwieństwie do ISWMR – „Globalny wymiar Europy”¹³, w którym ustanowiono instrument finansowania (2021–2027), DOAG jest decyzją Rady ustanawiającą (i) stowarzyszenie KTZ z Unią zgodnie z postanowieniami Traktatu oraz (ii) program finansowania stowarzyszenia. W związku z tym DOAG jest jednym z rzadkich aktów podstawowych w ramach działań zewnętrznych, który nie zawiera klauzuli wygaśnięcia powiązanej z okresem obowiązywania WRF (z wyjątkiem programu finansowania).

Do ISWMR – „Globalny wymiar Europy” i DOAG mają zastosowanie inne procedury ustawodawcze: odpowiednio zwykła procedura ustawodawcza i specjalna procedura ustawodawcza¹⁴.

Z tych powodów ISWMR i DOAG nie można było połączyć i przyjąć jako jeden pakiet w WRF na lata 2021–2027. To samo podejście będzie miało zastosowanie do WRF na lata 2028–2034: wniosek ustawodawczy dotyczący partnerstwa UE z KTZ pozostaje odrębny od wniosku dotyczącego „Globalny wymiar Europy”¹⁵ ze względu na szczególny charakter prawny tego pierwszego.

Oceny i inne dostępne dowody potwierdzają, że przeznaczenie, cele i ramy instytucjonalne stowarzyszenia wraz z jego obszarami współpracy, a także postanowienia handlowe partnerstwa odzwierciedlone w DOAG, pozostają w dużej mierze właściwe i adekwatne do zakładanych celów, co stanowi wyraźną odpowiedź Unii na podstawowe cele polityczne. Biorąc jednak pod uwagę klauzulę wygaśnięcia, należy ponownie przedstawić program finansowania stowarzyszenia, w tym jego pulę środków finansowych i warunki wdrażania.

W tym kontekście w przyszłych WRF proponuje się zmianę DOAG. Zmiana będzie skoncentrowana na programie finansowania i innych wybranych postanowieniach DOAG,

⁹ Zob. przypis 2.

¹⁰ Decyzja Rady 2014/137/UE z dnia 14 marca 2014 r. (finansowana z budżetu UE).

¹¹ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. (finansowana w ramach EFR z bezpośrednich wkładów państw członkowskich UE).

¹² Grenlandia przystąpiła do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej w 1973 r. dzięki członkostwu Danii, ale wycofała się w 1985 r. (po referendum) po ustanowieniu autonomicznego rządu.

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

¹⁴ Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim (art. 203 TFUE).

¹⁵ Zob. przypis 13.

aby dalej rozwijać wymiar strategiczny i zapewnić większe oddziaływanie przy jednoczesnej realizacji celów partnerstwa UE–KTZ.

Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

Początki partnerstwa stowarzyszeniowego między KTZ a UE sięgają traktatu rzymskiego (1957 r.); partnerstwo to jest zapisane w części IV Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE – art. 198–204). Obecne zasady i procedury stowarzyszenia KTZ–UE określono w decyzji w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią (DOAG), która nie ma daty końcowej związanej z okresem obowiązywania WRF (z wyjątkiem programu finansowania na lata 2021–2027).

O partnerstwie z KTZ wspomniano również w unijnej strategii współpracy w regionie Indo-Pacyfiku¹⁶, polityce UE wobec Arktyki „Silniejsze zaangażowanie UE na rzecz pokojowej, zrównoważonej i prosperującej Arktyki”¹⁷ oraz w programie na rzecz stosunków między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami z 2023 r.¹⁸ Ponadto w umowie z Samoa¹⁹ uwzględniono geostrategiczne znaczenie KTZ dla współpracy z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) i przewidziano dla KTZ status obserwatora we wspólnych instytucjach ustanowionych na mocy protokołów regionalnych. KTZ są również obecne w komunikacie w sprawie regionów najbardziej oddalonych UE²⁰.

To większe znaczenie strategiczne zostało utrzymane w zmienionej decyzji DOAG, w którym KTZ i ich potrzeby w zakresie zrównoważonego rozwoju stanowią część reakcji UE na globalne wyzwania. Koncentrując się na promowaniu zielonej i niebieskiej gospodarki, przystosowywaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej, zmniejszaniu ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, bezpiecznej i wiarygodnej łączności cyfrowej, edukacji, bezpieczeństwie żywnościowym, a także turystyce i branżach kreatywnych, zmieniona DOAG zapewni stałą ścisłą zbieżność z kluczowymi ramami międzynarodowymi, w tym z porozumieniem klimatycznym z Paryża²¹, Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030²², ramami z Sendai dotyczącymi ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030²³, globalnymi ramami różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu²⁴, planem działania z Addis Abeby²⁵, konwencją stambulską w sprawie przemocy wobec kobiet²⁶ oraz Paktem na rzecz przyszłości²⁷.

¹⁶ JOIN (2021) 24 z 16 września 2021 r.

¹⁷ JOIN (2021) 27 z 13 października 2021 r.

¹⁸ JOIN (2023) 17 z 7 czerwca 2023 r.

¹⁹ Umowa o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z drugiej strony (Dz.U. L. 2023/2862, 28.12.2023, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_international/2023/2862/oj).

²⁰ COM(2022) 198 final z dnia 3 maja 2022 r.

²¹ Decyzja Rady (UE) 2016/1841 z dnia 5 października 2016 r. w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2016/1841/oj>).

²² „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”: przyjęta podczas szczytu Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zrównoważonego rozwoju w dniu 25 września 2015 r. (A/RES/70/1).

²³ „Ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych”: przyjęte w dniu 18 marca 2015 r. i zatwierdzone przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 3 czerwca 2015 r. (A/RES/69/283).

²⁴ „Globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu”: przyjęte na piętnastym posiedzeniu Konferencji Stron (COP 15) Konwencji o różnorodności biologicznej w dniu 19 grudnia 2022 r.

²⁵ „Program działań z Addis Abeby przyjęty na trzeciej Międzynarodowej Konferencji w sprawie Finansowania Rozwoju” w dniu 16 czerwca 2015 r. i zatwierdzony przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 27 lipca 2015 r. (A/RES/69/313).

²⁶ „Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej” (CETS nr 210) weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2014 r., <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=210>.

Spójność z innymi politykami Unii

Zapewniona zostanie spójność i komplementarność unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego, w szczególności między zmienioną decyzją DOAG a instrumentem „Globalny wymiar Europy”.

Zmieniona DOAG będzie wspierać cele strategii Global Gateway²⁸, unijnej strategii inwestycji zewnętrznych, aby pomóc w uwolnieniu możliwości inwestycyjnych w KTZ i pomóc KTZ w skuteczniejszej integracji z unijnymi i globalnymi łańcuchami wartości i dostaw, przy jednoczesnym dążeniu do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju.

Ponadto w tych ramach zapewniona zostanie również spójność i komplementarność z handlem i inwestycjami Unii, współpracą gospodarczą, polityką przemysłową, bezpieczeństwem i inną współpracą sektorową poprzez wspieranie zewnętrznego wymiaru wewnętrznych polityk Unii.

W szczególności, służąc nowej zagranicznej polityce gospodarczej i działając w synergii z Europejskim Funduszem Konkurencyjności²⁹, zmieniona DOAG zwiększy konkurencyjność i bezpieczeństwo gospodarcze Unii i KTZ, a w szczególności przyczyni się do zrównoważonego rozwoju, odporności, bezpieczeństwa i dywersyfikacji łańcuchów wartości i dostaw, odzwierciedlając wysokie standardy odpowiedzialnych praktyk biznesowych, a także zwiększy możliwości gospodarcze.

Przedstawione ramy wykorzystają potencjał wzajemnie korzystnych partnerstw na rzecz zrównoważonego rozwoju zarówno w Unii, jak i w KTZ.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

Podstawa prawna

Stowarzyszenie między UE a KTZ jest zapisane w części IV Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 198–204 TFUE). Szczegółowe zasady i procedury stowarzyszenia zostały określone w DOAG, na podstawie art. 203 TFUE, na mocy którego taki akt jest przyjmowany zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą.

Art. 198–204 TFUE mają zastosowanie również do Grenlandii, z zastrzeżeniem szczególnych postanowień zawartych w Protokole nr 34 w sprawie szczególnych ustaleń dla Grenlandii, załączonym do TFUE.

Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewylącznych)

Wartość dodana DOAG leży w jego zdolności do realizacji celu stowarzyszenia, określonego w art. 198 TFUE: „[...] promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego krajów i terytoriów oraz ustanowienie ścisłych stosunków gospodarczych między nimi a Unią jako całością”, którego poszczególne państwa członkowskie UE (nawet te mające szczególne powiązania z KTZ) nie mogłyby osiągnąć samodzielnie.

²⁷ „Pakt na rzecz przyszłości”, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 22 września 2024 r. (A/RES/79/1).

²⁸ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego „Strategia Global Gateway” (JOIN(2021) 30 z dnia 21 grudnia 2021 r.).

²⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ustanawiające Europejski Fundusz Konkurencyjności („EFK”), w tym szczególnie program w zakresie badań naukowych i innowacji w dziedzinie obronności, uchylające rozporządzenia (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/696, (UE) 2021/697, (UE) 2021/783, (UE) 2023/588, (UE) 2023/1525, (UE) 2023/2418, (UE) (EDIP) (Dz.U. L. [...],[...], ELI: ...).

Wraz z rosnącą światową konkurencją KTZ i regiony najbardziej oddalone zyskują na znaczeniu jako strategiczne punkty Europy i członkowie europejskiej rodziny w swoich regionach, umacniając obecność UE na świecie i pomagając w propagowaniu unijnych interesów i wartości w każdym zakątku świata.

To większe znaczenie strategiczne znajduje również odzwierciedlenie w zmienionej DOAG, w której KTZ i ich potrzeby w zakresie zrównoważonego rozwoju są uwzględniane w reakcji UE na globalne wyzwania.

Zmieniona DOAG przyczyni się do osiągnięcia tego celu poprzez zwiększenie konkurencyjności KTZ, wzmocnienie ich odporności oraz zmniejszenie ich podatności na zagrożenia gospodarcze i środowiskowe, przy jednoczesnym promowaniu współpracy między nimi a innymi partnerami, w tym państwami i terytoriami należącymi/nienależącymi do AKP oraz regionami najbardziej oddalonymi UE, w ramach strategii Global Gateway. Takie działanie na szczeblu Unii uznaje się za niezbędne do zapewnienia skutecznego włączenia KTZ do odpowiednich inicjatyw regionalnych i globalnych UE oraz powiązanych łańcuchów wartości i dostaw, co napędza zrównoważony rozwój.

W porównaniu z indywidualnymi działaniami krajowymi UE wraz ze swoimi państwami członkowskimi może osiągnąć większe oddziaływanie, stymulując i łącząc ze sobą inwestycje publiczne i prywatne z korzyścią dla KTZ, a także koordynując wspólne stanowiska i przemawiając silniejszym głosem na forach wielostronnych i regionalnych w kwestiach ważnych dla KTZ.

Proporcjonalność

Zgodnie z zasadą proporcjonalności proponowana decyzja zmieniająca nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jej celów.

Wybór instrumentu

Zgodnie z art. 203 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w którym ustanowiono specjalną procedurę ustawodawczą stosowaną przy przyjmowaniu szczegółowych zasad i procedurę stowarzyszenia KTZ z Unią, wniosek ma formę zmieniającej decyzji Rady, która to forma zapewnia jej jednolite stosowanie, wiążący charakter w całości i bezpośrednie stosowanie.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa

W marcu 2024 r. przedstawiono ocenę³⁰, która obejmowała jednocześnie dwa odrębne, lecz powiązane działania: (i) ocenę końcową europejskich instrumentów finansowania zewnętrznego stanowiących podstawę współpracy zewnętrznej UE w ramach WRF na lata 2014–2020, wraz z pozabudżetowym EFR; oraz (ii) śródkresową ocenę instrumentów finansowania zewnętrznego stanowiących podstawę współpracy zewnętrznej UE w ramach WRF na lata 2021–2027.

³⁰

Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Partnerstw Międzynarodowych, McKellar, L., Massey, C., Smail, T., Bellot Le Hellidu, S. et al., *European Union's external financing instruments (2014-2020 and 2021-2027). Tom I, sprawozdanie podsumowujące*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/05549>.

W ocenie śródkresowej oceniono, w jakim stopniu cztery nowo zrationalizowane instrumenty finansowania zewnętrznego³¹, w tym DOAG, są adekwatne do zakładanych celów, zgodnie z priorytetami WRF na lata 2021–2027 oraz z myślą o zapewnieniu skutecznej realizacji pomocy zewnętrznej UE.

Jeżeli chodzi o reagowanie na priorytety polityczne UE i KTZ, w ocenie stwierdzono, że DOAG jest zasadniczo dostosowana do nadrzędnych celów polityki UE, a w szczególności kładzie większy nacisk na wspólne i wzajemne interesy. Oznacza to znaczną zmianę w stosunku do 11. EFR, w którym nie określono wyraźnie wspólnych priorytetów w ramach partnerstwa z KTZ.

Jeżeli chodzi o efektywność i elastyczność programowania i realizacji, w ocenie wskazano znaczną poprawę przejrzystości operacyjnej, skuteczności i ogólnej spójności. W DOAG przyjęto podejście bardziej ustrukturyzowane geograficznie niż w decyzji ją poprzedzającej i uzupełniono ją o wytyczne dotyczące programowania, w których kładzie się nacisk na procesy sprzyjające włączeniu społecznemu oparte na prawdziwych partnerstwach z KTZ. Niemniej jednak w ocenie odnotowano utrzymujące się wyzwania, w szczególności związane z dostosowaniem wyjątkowego statusu KTZ do zasięgu geograficznego instrumentów finansowania zewnętrznego i wewnętrznych struktur administracyjnych UE.

Z punktu widzenia wewnętrznych i zewnętrznych powiązań UE w sprawozdaniu podkreślono, że DOAG wzmocniła spójność między geograficznymi i tematycznymi strumieniami finansowania. Decyzja wzmocnia również integrację różnych instrumentów działań zewnętrznych UE, o czym świadczą wieloletnie programy indykatywne KTZ, które wyraźnie określają zamierzone synergije. Ponadto w sprawozdaniu wskazano usprawnienia wynikające z bardziej strategicznego wykorzystania celów zrównoważonego rozwoju w DOAG oraz zwiększonego zaangażowania podmiotów zewnętrznych w promowanie dostosowania i komplementarności.

W uwagach końcowych w sprawozdaniu podkreślono, że:

- i. partnerstwo w ramach DOAG pozostaje silne dzięki długim i głębokim stosunkom politycznym i kulturowym między KTZ a Europą;
- ii. konsolidacja i racjonalizacja instrumentów finansowania zewnętrznego³² uprościły ramy regulacyjne oraz usprawniły procesy programowania i alokacji finansowej, które są obecnie w dużej mierze ujednolicone na mocy DOAG.

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

W przypadku oceny śródkresowej podejście konsultacyjne polegało na zgromadzeniu od szerokiego grona zainteresowanych stron informacji na temat instrumentów finansowania zewnętrznego, w tym DOAG, w drodze **otwartych konsultacji publicznych**. Sprawozdanie podsumowujące wyniki konsultacji przeprowadzonych w ramach oceny śródkresowej zostało opublikowane na stronie internetowej „Wyraź swoją opinię” i zawiera przegląd otrzymanych odpowiedzi. Przeprowadzono również **ukierunkowane konsultacje** na potrzeby oceny śródkresowej w celu zebrania opinii konkretnych kategorii zainteresowanych stron. W ramach ukierunkowanych konsultacji podczas specjalnych spotkań zasięgnięto opinii ekspertów z państw członkowskich UE oraz przedstawicieli agencji rozwoju państw

³¹ Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” (ISWMR – „Globalny wymiar Europy”); Instrument Pomocy Przedakcesyjnej III (IPA III); DOAG oraz Europejski Instrument Współpracy Międzynarodowej w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego.

³² DOAG łączy poprzednią decyzję w sprawie Grenlandii (zob. przypis 8) z ostatnią decyzją OAD (zob. przypis 9) w ramach działań na rzecz uproszczenia w ramach WRF na lata 2021–2027.

członkowskich UE, sieci i platform społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych, instytucji finansowych ds. rozwoju oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych. Podsumowanie tych ukierunkowanych konsultacji znajduje się w sprawozdaniu zbiorczym z konsultacji z zainteresowanymi stronami w załączniku V do oceny śródkresowej.

Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej

Sprawozdanie z oceny śródkresowej i powiązany z nim dokument roboczy służb Komisji w dużej mierze opierały się na niezależnym badaniu przeprowadzonym przez konsultantów zewnętrznych. W badaniu tym oceniono wszystkie pięć obowiązkowych kryteriów oceny (tj. skuteczność, efektywność, adekwatność, spójność i unijną wartość dodaną). Uwzględniono również kryteria oceny oddziaływania i zrównoważoności. Zastosowane metody oceny obejmowały: (i) przegląd dokumentacji i danych analitycznych; (ii) wywiady z beneficjentami i innymi głównymi zainteresowanymi stronami; (iii) szereg ukierunkowanych badań; (iv) ukierunkowane konsultacje i otwarte konsultacje publiczne. Wiedza ta została również wykorzystana jako podstawa dowodowa na potrzeby oceny *ex ante* niniejszego wniosku wraz z wynikami otwartych konsultacji publicznych, jak wyjaśniono powyżej.

Ocena *ex ante*

Po przeprowadzeniu oceny śródkresowej w marcu 2024 r. do oceny wyników i analizy wartości dodanej działań UE w odniesieniu do KTZ wykorzystano szereg innych źródeł, w tym roczne sprawozdania Komisji dla Rady z realizacji pomocy finansowej udzielanej KTZ³³ oraz roczne zestawienia wyników programów³⁴. Ponadto niektóre KTZ, takie jak Grenlandia³⁵, Polinezja Francuska³⁶ oraz Saint-Pierre i Miquelon³⁷, oceniono przy użyciu metodyki rozliczalności finansowej wydatków publicznych, która mierzy wyniki systemów zarządzania finansami publicznymi w oparciu o normy uznane na szczeblu międzynarodowym. Przydatnym źródłem informacji na potrzeby tej oceny były również regularne sprawozdania z postępów i monitorowania, końcowe sprawozdania z wykonania, sprawozdania roczne przedstawiane w odniesieniu do wniosków o płatność w ramach wsparcia budżetowego, a także wizyty w terenie, sprawozdania z misji oraz dokumenty robocze ze spotkań w ramach dialogu.

Ocena *ex ante* zasadniczo potwierdza wnioski zarówno z konsultacji śródkresowych, jak i z konsultacji z zainteresowanymi stronami, ale jednocześnie zawiera bardziej kompleksową analizę wyników DOAG, jej unijnej wartości dodanej, a także wyciągniętych wniosków i wyzwań. Przedstawiono w niej również proponowane rozwiązania, aby sprostać tym wyzwaniom, a także nakreślono przyszłą strukturę pomocy finansowej oraz wyznaczono obszary priorytetowe, które powinny przyświecać realizacji.

Ocena wykazuje niezmiennie wysokie wyniki DOAG w osiągnięciu pożądaných rezultatów. Dowody wskazują w szczególności, że DOAG:

- przyczynia się do skutecznej realizacji swoich celów, potwierdzając strategiczny wymiar partnerstwa;

³³ COM(2022) 287 z dnia 15 czerwca 2022 r., COM(2023) 474 final z dnia 2 sierpnia 2023 r., COM (2024) 437 final z dnia 4 października 2024 r., COM (2025) 334 final z dnia 27 czerwca 2025 r.

³⁴ Zestawienia wyników programów (kraje i terytoria zamorskie, w tym Grenlandia) z lat 2022, 2023 i 2024:

[Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią – Wyniki – Komisja Europejska.](#)

³⁵ [Grenlandia 2021 /AGILE REPORT/ | Rozliczalność finansowa wydatków publicznych.](#)

³⁶ [Polinezja Francuska, 2022 | Rozliczalność finansowa wydatków publicznych.](#)

³⁷ [St Pierre i Miquelon 2022 /AGILE REPORT/ | Rozliczalność finansowa wydatków publicznych.](#)

- z powodzeniem uwzględnia poprzednią decyzję w sprawie Grenlandii³⁸ i realizuje partnerstwo z Grenlandią;
- wspiera spójność z szerszą strukturą finansowania UE.

Chociaż w ocenie stwierdzono, że DOAG jest adekwatna do zakładanych celów, jednocześnie zidentyfikowano szereg wyzwań w następujących obszarach:

- dostosowanie do globalnych tendencji i integracja z gospodarkami regionalnymi,
- spójność z szerszą strukturą finansowania UE,
- skuteczny dialog.

Na podstawie analizy wyników i wartości dodanej działań UE, a także z należyтым uwzględnieniem wyciągniętych wniosków i zidentyfikowanych wyzwań, w ocenie zaproponowano szereg zmian mających na celu dalsze wzmocnienie strategicznego wymiaru DOAG i zapewnienie większego oddziaływania przy jednoczesnej realizacji celów partnerstwa UE–KTZ.

Zmiany dotyczą tekstu DOAG i załącznika I. Załączniki II, III i IV zostały znacząco zaktualizowane podczas negocjacji w sprawie WRF na lata 2021–2027 i pozostają adekwatne do zakładanych celów. Proponowane zmiany mają na celu:

- pobudzenie programu inwestycji strategicznych w ramach strategii Global Gateway,
- wzmocnienie spójności w ramach szerszej struktury finansowania UE, w tym zwiększenie kwalifikowalności i dostępu do unijnych programów i instrumentów finansowania zewnętrznego,
- zwiększenie ukierunkowania i poprawę struktury dialogu.

Sprawność regulacyjna i uproszczenie

DOAG łączy poprzednią decyzję w sprawie Grenlandii³⁹ z ostatnią decyzją OAD⁴⁰ w ramach działań na rzecz uproszczenia WRF na lata 2021–2027 w celu zmniejszenia liczby instrumentów finansowania zewnętrznego, a tym samym usprawnienia ich struktury i wyników.

Jeżeli chodzi o wdrażanie, o ile nie określono inaczej, DOAG odnosi się do ISWMR – „Globalny wymiar Europy”, usprawniając procedury za pomocą wspólnych ram regulacyjnych i zwiększając stopień dostosowania obu aktów podstawowych.

Zmieniona DOAG zapewnia odwołanie do „Globalnego wymiaru Europy” na potrzeby wdrażania współpracy finansowej, o ile w decyzji zmieniającej nie określono inaczej. Jeżeli chodzi o dostosowanie przepisów, przepisy horyzontalne zawarte w rozporządzeniu w sprawie wykonania⁴¹ zapewnią spójne i zharmonizowane ramy dla zmienionej decyzji DOAG i innych programów/instrumentów w ramach WRF oraz ułatwią ich zrozumienie partnerom i podmiotom wdrażającym.

Prawa podstawowe

³⁸ Decyzja Rady 2014/137/UE z dnia 14 marca 2014 r.

³⁹ Decyzja Rady 2014/137/UE z dnia 14 marca 2014 r.

⁴⁰ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r.

⁴¹ [Rozporządzenie w sprawie wykonania].

Jednym z określonych w Traktacie ogólnych celów działań zewnętrznych UE (art. 3 ust. 5 oraz art. 8 i 21 TUE) jest wspieranie i propagowanie demokracji, praworządności i poszanowania praw człowieka. KTZ stanowią część terytorium trzech państw członkowskich UE. Podlegają one własnemu ustawodawstwu zgodnie z odpowiednim podziałem kompetencji między państwa członkowskie, z którymi są powiązane. Ramy prawne KTZ dotyczące praw podstawowych są zgodne z zasadami przestrzeganymi przez UE. Na mocy decyzji zmieniającej zasady te pozostaną takie same w toku wszystkich działań, co jest wyrazem uznania ich zasadniczej roli w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju.

4. WPLYW NA BUDŻET

Komisja Europejska proponuje przeznaczyć orientacyjną pulę środków finansowych w wysokości 999 mln EUR (w cenach bieżących) na program finansowania stowarzyszenia na lata 2028–2034. Szczegółowy szacunkowy wpływ finansowy tego wniosku przedstawiono w ocenie skutków finansowych i cyfrowych regulacji załączonej do niniejszego wniosku.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Plany wdrażania oraz ustalenia dotyczące monitorowania, oceny i sprawozdawczości będą zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wykonania⁴².

Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Proponowane zmiany mają na celu:

- pobudzenie programu inwestycji strategicznych w ramach strategii Global Gateway,
- wzmocnienie spójności z szerszą strukturą finansowania UE,
- zwiększenie ukierunkowania i poprawę struktury dialogu z KTZ.

Pobudzenie programu inwestycji strategicznych w ramach strategii Global Gateway

Aby lepiej dostosować partnerstwo UE–KTZ do zobowiązań w ramach strategii Global Gateway, proponuje się połączenie środków na współpracę terytorialną (dwustronną) i regionalną dla KTZ oraz przygotowanie oddzielnej puli środków finansowych dla Grenlandii, dzieląc finansowanie w następujący sposób:

- i. współpraca z KTZ innymi niż Grenlandia, oraz
- ii. współpraca z Grenlandią,

przy jednoczesnym zapewnieniu elastycznych warunków wdrażania.

Proponuje się uzupełnienie tych dwóch filarów przydziałem środków na badania i pomoc techniczną, a także rezerwą na nowe wyzwania i priorytety, na które nie przydzielono środków (fundusz nieprzydzielony), w celu zwiększenia elastyczności, a także zdolności Unii do reagowania na nieprzewidziane potrzeby, na podstawie doświadczeń związanych z obowiązującą DOAG.

⁴² [Rozporządzenie w sprawie wykonania].

Proponuje się również włączenie wspólnych inicjatyw między KTZ (obecnej „współpracy regionalnej”), a także między nimi a państwami i terytoriami należącymi/nienależącymi do AKP, regionami najbardziej oddalonymi UE i odpowiednimi organami regionalnymi (obecnej „współpracy wewnątrzregionalnej”) w ramach jednolitych ram „współpracy regionalnej”. Zapewniłoby to większą elastyczność w ustanawianiu skutecznych partnerstw w celu promowania zrównoważonego rozwoju i wzajemnego uczenia się. Szczególne odniesienie do „współpracy wewnątrzregionalnej” zostałoby zatem skreślone jako nieaktualne.

Proponowane podejście umożliwiłoby większą elastyczność w organizowaniu współpracy finansowej i tworzeniu synergii z istniejącymi narzędziami i instrumentami, w tym w ramach strategii Global Gateway, w sposób bardziej ukierunkowany i wzajemnie powiązany. Pozwoliłoby to odblokować możliwości inwestycyjne w KTZ na jeszcze większą skalę i pomogłoby im w skuteczniejszej integracji z unijnymi i globalnymi łańcuchami wartości i dostaw oraz powiązanymi inicjatywami regionalnymi, zwiększając wpływ finansowy (i polityczny) i oddziaływanie.

Wzmocnienie spójności z szerszą strukturą finansowania UE

Proponuje się dalsze wzmocnienie wymiaru „zewnętrznego” DOAG określającego kwalifikowalność i dostęp KTZ do odpowiednich programów unijnych i instrumentów finansowania zewnętrznego poprzez konsekwentne stosowanie powiązanych odniesień/klauzul „lustrzanych” we wszystkich odpowiednich aktach podstawowych. Celem jest zwiększenie komplementarności działań UE i wzmocnienie integracji KTZ z unijnym programem na rzecz konkurencyjności.

W tym celu proponuje się, co następuje:

- KTZ kwalifikują się do objęcia globalnym filarem instrumentu „Globalny wymiar Europy”, a DOAG stosowałaby wzmocniony zestaw narzędzi „Globalnego wymiaru Europy”, w tym wsparcie budżetowe, również w formie pożyczek uzależnionych od wdrażania określonej polityki, gwarancji budżetowych, instrumentów finansowych, instrumentów łączonych i pomocy technicznej, lub w połączeniu z nimi, co umożliwiłoby tworzenie kompleksowych pakietów wsparcia inwestycyjnego w KTZ;
- projekty w KTZ mogłyby korzystać z finansowania z Europejskiego Funduszu Konkurencyjności (EFK) i innych odpowiednich programów unijnych w oparciu o kryteria wyboru w ramach tych programów.

Kompleksowa architektura EFK umożliwiłaby temu funduszowi wspieranie projektów KTZ związanych ze strategią Global Gateway na wszystkich etapach inwestycji, począwszy od badań naukowych przez zwiększanie skali działalności, wdrażanie w przemyśle aż po produkcję, jako dodatek lub uzupełnienie DOAG. Fundusz mógłby również pomóc w lewarowaniu i zmniejszaniu ryzyka inwestycji prywatnych.

DOAG będzie zgodna z przepisami horyzontalnymi rozporządzenia (UE, Euratom) [XXX] [rozporządzenie w sprawie wykonania] w zakresie monitorowania, sprawozdawczości, oceny i komunikacji.

Proponuje się również, aby w DOAG przewidziano niezbędne wyjątki pozwalające na większą elastyczność finansową i uproszczone zasady, np. w odniesieniu do procedury komitetowej dla planów działania i środków o stosunkowo niewielkim finansowaniu oraz dla procesu programowania, tj. zastąpienie wieloletnich programów indykatorywnych rocznymi lub wieloletnimi planami działania w sytuacjach, w których jedno działanie jest planowane w odniesieniu do całych WRF.

Wniosek

DECYZJA RADY

zmieniająca decyzję (UE) 2021/1764 w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 203,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego¹,

stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Decyzja Rady (UE) 2021/1764² ustanawia zasady i procedury dotyczące stowarzyszenia Unii z krajami i terytoriami zamorskimi (KTZ), w tym Grenlandią począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r. Ustanawia ona również program finansowania stowarzyszenia (zwany dalej „Programem”) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.
- (2) W kontekście przyjęcia nowych wieloletnich ram finansowych („WRF”) oraz ogólnego znaczenia decyzji (UE) 2021/1764 dla osiągnięcia celu i podstawowych założeń polityki stowarzyszenia należy zmienić decyzję (UE) 2021/1764.
- (3) Należy jeszcze bardziej wzmocnić ukierunkowanie strategiczne, spójność i elastyczność Programu oraz ramy dialogu politycznego określone w decyzji, aby zapewnić większe oddziaływanie przy jednoczesnej realizacji celów stowarzyszenia Unii z KTZ.
- (4) W szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym niedawne doświadczenia pokazały, że potrzebne są bardziej elastyczne wieloletnie ramy finansowe i unijne programy wydatków. W związku z tym i zgodnie z celami stowarzyszenia finansowanie powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityczne i priorytety Unii określone w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, w konkluzjach Rady i rezolucjach Parlamentu Europejskiego, przy jednoczesnym zapewnieniu wystarczającej przewidywalności wykonania budżetu.

¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

² Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/OJ>).

- (5) Wdrożenie zmienionej decyzji (UE) 2021/1764 powinno wspierać strategię Global Gateway³, unijną strategię inwestycji zewnętrznych, z myślą o realizacji celów zrównoważonego rozwoju wraz z krajami i terytoriami partnerskimi. Należy wzmocnić komplementarność między działaniami w ramach strategii Global Gateway a jej zestawem narzędzi, aby pomóc uwolnić możliwości inwestycyjne w KTZ i promować skuteczniejszą integrację KTZ z unijnymi ramami współpracy regionalnej.
- (6) Zmieniona decyzja (UE) 2021/1764 powinna zwiększyć konkurencyjność Unii i KTZ, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju, odporności, bezpieczeństwa i dywersyfikacji łańcuchów wartości i dostaw, odzwierciedlając wysokie standardy odpowiedzialnych praktyk biznesowych, a także zwiększając możliwości gospodarcze. Należy zapewnić spójność między wdrażaniem polityki handlowej, polityki bezpieczeństwa gospodarczego i polityki przemysłowej Unii a wdrażaniem decyzji (UE) 2021/1764. W szczególności należy wspierać synergię między programem ustanowionym na mocy decyzji (UE) 2021/1764 a Europejskim Funduszem Konkurencyjności ustanowionym na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).../...⁴, aby wykorzystać potencjał wzajemnie korzystnych partnerstw na rzecz zrównoważonego rozwoju w Unii i KTZ.
- (7) KTZ mają wyjątkowe i strategiczne atuty przynoszące korzyści całej Unii, w tym bliskość państw trzecich, wyjątkowe warunki do badań w dziedzinie przestrzeni kosmicznej i astrofizyki, duży potencjał w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, bogatą różnorodność biologiczną, rozległe strefy morskie oraz dostępność zasobów mineralnych. Europejski Fundusz Konkurencyjności powinien wykorzystać ich potencjał jako punktów geostrategicznych, w szczególności aby wesprzeć cele Unii w zakresie bezpieczeństwa, gotowości, regionalnych łańcuchów wartości i konkurencyjności.
- (8) Struktura dialogu między Unią a KTZ, w szczególności poprzez coroczne forum i cztery konsultacje trójstronne każdego roku, powinna zostać poddana przeglądowi w celu zwiększenia strategicznego oddziaływania.
- (9) Aby zapewnić spójne wdrażanie, zasady i procedury określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).../... [„Globalny wymiar Europy”]⁵ powinny mieć zastosowanie, w stosownych przypadkach, do wykonania decyzji (UE) 2021/1764, a przepisy wykonawcze na mocy tej decyzji powinny odnosić się do przepisów przewidzianych w rozporządzeniu (UE).../....
- (10) Decyzja (UE) 2021/1764 ma być wykonywana zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom).../...⁶ [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód” poprzez jednolite i proste wytyczne oraz zasady równości płci, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 2 lit. d) i f) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE,

³ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego „Strategia Global Gateway” (JOIN(2021) 30 z grudnia 2021 r.).

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ustanawiające Europejski Fundusz Konkurencyjności („EFK”), w tym szczególnie program w zakresie badań naukowych i innowacji w dziedzinie obronności, uchylające rozporządzenia (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/696, (UE) 2021/697, (UE) 2021/783, (UE) 2023/588, (UE) 2023/1525, (UE) 2023/2418, (UE) (EDIP) (Dz.U. L, [...], [...], ELI: ...).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr.../... w sprawie ustanowienia „Globalnego wymiaru Europy” (Dz.U. L, [...], [...], ELI: ...).

⁶ [Rozporządzenie w sprawie wykonania].

Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wyników programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowego, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.

- (11) Do Programu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady⁷ (UE, Euratom) 2024/2509. Określa ono zasady ustanowienia i wykonania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, darowizn niefinansowych, zamówień, pomocy finansowej i zarządzania pośredniego w formie instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych. Do celów zmienionej decyzji (UE) 2021/1764 ceny bieżące oblicza się poprzez zastosowanie stałego deflatora w wysokości 2 %.
- (12) Aby zapewnić spójność, gwarancje budżetowe i instrumenty finansowe, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działań łączonych, na podstawie zmienionej decyzji (UE) 2021/1764, powinny być wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami mechanizmów instrumentu „Globalny wymiar Europy” lub Instrumentu EFK InvestEU za pośrednictwem umów zawartych w odniesieniu do tego rodzaju wsparcia w ramach mechanizmów realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy” lub Instrumentu EFK InvestEU.
- (13) W przypadku gdy wsparcie Unii na podstawie decyzji (UE) 2021/1764 ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, konieczne jest, aby takie wsparcie było udzielane wyłącznie za pośrednictwem mechanizmów realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy” lub Instrumentu EFK InvestEU zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami mechanizmów realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy” lub Instrumentu EFK InvestEU.
- (14) W celu zmiany innych niż istotne elementów tej decyzji należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zakresie zmiany wskaźnika zasilenia rezerw. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁸. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (15) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania programu w drodze odpowiednich aktów wykonawczych należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁹.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

⁸ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_interinsttit/2016/512/oj.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (16) Należy zatem odpowiednio zmienić decyzję (UE) 2021/1764, aby zapewnić kontynuację partnerstwa między Unią a KTZ w WRF na lata 2028–2034,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1
Zmiany w decyzji (UE) 2021/1764

W decyzji (UE) 2021/1764 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Niniejsza decyzja ustanawia program finansowania stowarzyszenia (zwany dalej »Programem«) na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r. Określa ona cele Programu, budżet na lata 2028–2034, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania, jak określono w załączniku I.”;
- 2) art. 3 ust. 5 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) wspieranie Grenlandii i współpraca z nią podczas rozwiązywania głównych stojących przed nią wyzwań, takich jak podnoszenie poziomu kształcenia i zwiększanie dywersyfikacji gospodarczej w Grenlandii, a także przyczynianie się do rozwoju zdolności organów administracji Grenlandii do formułowania i wdrażania polityki krajowej.”;
- 3) w art. 5 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) zrównoważona dywersyfikacja gospodarek KTZ, w tym ich dalsza integracja z gospodarkami światowymi i regionalnymi, a w szczególnym przypadku Grenlandii, także potrzeba podnoszenia umiejętności jej siły roboczej;”;
 - b) lit. e) otrzymuje brzmienie:

„e) zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi, w tym surowcami, a także zachowanie i zrównoważone wykorzystywanie różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych;”;
 - c) lit. m) otrzymuje brzmienie:

„m) rozwój współpracy regionalnej w regionach Arktyki, Karaibów, Oceanu Indyjskiego, Atlantyku i Pacyfiku.”;
 - d) uchyla się lit. n);
- 4) art. 14 ust. 1 lit. a) i b) otrzymują brzmienie:
 - „a) forum dialogu KTZ–UE (zwane dalej »Forum KTZ–UE«), które zbiera się co dwa lata w składzie organów KTZ, przedstawicieli państw członkowskich i Komisji. Posłowie do Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele EBI oraz przedstawiciele regionów najbardziej oddalonych są w stosownych przypadkach włączani w prace Forum KTZ–UE;
 - b) regularne konsultacje trójstronne między Komisją, KTZ i państwami członkowskimi, z którymi są one powiązane. Konsultacje te są organizowane co najmniej trzy razy do roku z inicjatywy Komisji lub na wniosek KTZ i państw członkowskich, z którymi są one powiązane. Państwa członkowskie informuje się odpowiednio o wynikach konsultacji;”;

5) art. 75 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 75

Budżet

1. Orientacyjna pula środków finansowych na realizację Programu na okres 2028–2034 wynosi 999 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, pozostaje bez uszczerbku dla stosowania przepisów dotyczących elastyczności określonych w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) .../...* [rozporządzenie w sprawie WRF], rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...** [„Globalny wymiar Europy”] i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509***.
3. Pula środków finansowych, o której mowa w ust. 1, a także kwoty dodatkowych zasobów, o których mowa w ust. 4 i 5, mogą również zostać wykorzystane na pomoc techniczną i administracyjną przy wdrażaniu Programu, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikacja instytucjonalna na temat priorytetów politycznych Unii w obszarze zewnętrznym, oraz instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, a także na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną, w tym finansowanie wydatków na personel i związanych z personelem ponoszonych przez Komisję w związku z zarządzaniem Programem w siedzibie głównej, delegaturach Unii i biurach Komisji.
4. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz Programu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
5. Skumulowane środki powracające netto wynikające z instrumentu inwestycyjnego KTZ określonego w art. 3 ust. 3 załącznika IV do decyzji 2013/755/UE stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel służące uzupełnieniu nieprzydzielonego funduszu, o którym mowa w art. 1 ust. 1 lit. c) załącznika I do niniejszej decyzji, od momentu ich udostępnienia. Bez uszczerbku dla decyzji, które mają zostać podjęte w odniesieniu do kolejnych wieloletnich ram finansowych, po dniu 31 grudnia 2034 r., skumulowane środki powracające netto stanowią, do czasu ich wyczerpania, wkłady na rzecz następnego programu finansowego KTZ, który zastąpi Program.

* Rozporządzenie Rady (UE/Euratom) .../...* [rozporządzenie w sprawie WRF] (Dz.U. L, [...], [...], ELI: ...).

** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...** [Globalny wymiar Europy] (Dz.U. L, [...], [...], ELI: ...).

*** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/OJ>).”;

6) w art. 76 wprowadza się następujące zmiany:

a) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) »pomoc podlegająca programowaniu« oznacza bezzwrotną pomoc przydzieloną KTZ w celu sfinansowania terytorialnych i regionalnych strategii,

w stosownych przypadkach, lub priorytetów określonych w dokumentach programowych;”;

- b) uchyla się lit. g);
- 7) uchyla się art. 80;
- 8) art. 81 i 82 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 81

Zasada ogólna

1. O ile w niniejszej decyzji nie określono inaczej, Program wdraża się zgodnie z niniejszą decyzją, rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 oraz, w stosownych przypadkach, następującymi przepisami rozporządzenia (UE).../... [„Globalny wymiar Europy”]:
 - a) tytuł II z wyjątkiem art. 13 ust. 2 akapit trzeci, art. 13 ust. 3, art. 19 ust. 1, art. 19 ust. 2 lit. a) i b) oraz art. 26 ust. 1;
 - b) art. 29.

Zasady kwalifikowalności określone w art. 20 ust. 1 i 4–12 rozporządzenia (UE) [„Globalny wymiar Europy”] mają zastosowanie do wszystkich działań finansowanych w ramach Programu.

2. Do realizacji Programu zastosowanie mają zasady i procedury dotyczące przeniesień, rocznych rat, spłat, dochodów i środków odzyskanych z instrumentów finansowych finansowanych w ramach Programu lub jego poprzedników oraz nadwyżek z gwarancji budżetowych i pomocy finansowej zapewnianych w ramach Programu lub jego poprzedników, określone w art. 22 rozporządzenia (UE) »Globalny wymiar Europy«.
3. Wsparcia Unii udzielanego w ramach Programu w formie pożyczek udziela się do maksymalnej kwoty, o której mowa w art. 24 ust. 1 rozporządzenia (UE) [»Globalny wymiar Europy«].

Pożyczka jest udostępniana państwu członkowskiemu na rzecz KTZ lub, w drodze odstępstwa od art. 223 ust. 1 rozporządzenia finansowego, jest udostępniana KTZ, w zależności od ustaleń mających zastosowanie w stosunkach pomiędzy danym KTZ a państwem członkowskim, z którym dany KTZ jest powiązany.

Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, decyzje o udostępnieniu kwoty pożyczki KTZ i określające okres dostępności pożyczki, który nie może przekraczać trzech lat po zakończeniu wieloletnich ram finansowych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 90 ust. 5. Jeżeli decyzja ta jest częścią planu działania lub środka, zastosowanie ma art. 82.

4. W przypadku gdy wsparcie Unii na podstawie decyzji jest udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, takie wsparcie jest udzielane wyłącznie za pośrednictwem mechanizmu realizacji instrumentu »Globalny wymiar Europy« lub Instrumentu EFK InvestEU i realizowane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami mechanizmu realizacji instrumentu „Globalny wymiar Europy” lub Instrumentu EFK InvestEU na podstawie umów zawartych w odniesieniu do tego rodzaju wsparcia w ramach mechanizmów realizacji programu »Globalny wymiar Europy« lub Instrumentu EFK InvestEU.

Wsparcia Unii w ramach Programu w formie gwarancji budżetowej udziela się do maksymalnej kwoty gwarancji budżetowej ustanowionej na mocy rozporządzenia (UE).../... [»Globalny wymiar Europy«.] lub rozporządzenia (UE) .../... [EFK].

Jeżeli Program korzysta z mechanizmu realizacji instrumentu »Globalny wymiar Europy« lub Instrumentu EFK InvestEU, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie instrumentów finansowych, również gdy są one połączone z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.

5. Na pożyczki udostępniane KTZ, o których mowa w ust. 3, tworzy się rezerwy.

Wskaźnik zasilenia rezerw ustala się na poziomie 9 %.

Komisja dokonuje co roku przeglądu wskaźnika zasilenia rezerw określonego w akapicie pierwszym zgodnie z oceną, o której mowa w art. 41 ust. 5 lit. g) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, oraz zgodnie z ramami zarządzania ryzykiem Komisji.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 88 w celu zmiany wskaźnika zasilenia rezerw, o którym mowa w akapicie drugim.

Artykuł 82

Przyjmowanie wieloletnich programów indykatywnych, planów działania i środków

1. Komisja przyjmuje, na podstawie niniejszej decyzji, wieloletnie programy indykatywne, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (UE) .../... [»Globalny wymiar Europy«].
 2. W przypadku krajów i terytoriów oraz regionów, w których w całym okresie programowania planowane jest jedno działanie, wieloletni program indykatywny zastępuje się rocznym lub wieloletnim planem działania.
 3. Dokumenty programowe, plany działania i środki przyjmuje się w drodze aktów wykonawczych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 90 ust. 5.
 4. Procedura, o której mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, nie jest wymagana w przypadku:
 - a) planów działania i indywidualnego środka, w przypadku których finansowanie unijne nie przekracza kwoty 2 000 000 EUR;
 - b) środków specjalnych i środków wsparcia, w przypadku których finansowanie unijne nie przekracza kwoty 5 000 000 EUR.”;
- 9) art. 83 ust. 2 lit. d) otrzymuje brzmienie:
„d) instytucje pośrednictwa finansowego KTZ lub Unii promujące i finansujące inwestycje prywatne i publiczne w KTZ;”;
- 10) art. 84 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 84

Kwalifikowalność do finansowania regionalnego

1. Alokacja regionalna może być wykorzystywana na działania prowadzone na rzecz i z udziałem jednego z następujących podmiotów:
 - a) co najmniej dwóch KTZ, niezależnie od położenia;

- b) KTZ i Unii jako całości;
 - c) co najmniej jednego podmiotu regionalnego, którego członkami są KTZ;
 - d) co najmniej jednego KTZ, niezależnie od położenia, oraz co najmniej jednego z następujących podmiotów:
 - (i) co najmniej jednego spośród regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;
 - (ii) co najmniej jednego państwa AKP lub co najmniej jednego państwa lub terytorium nienależącego do grupy AKP¹⁰;
 - (iii) co najmniej jednego podmiotu regionalnego, którego członkami są KTZ, państwa AKP lub regiony najbardziej oddalone;
 - (iv) co najmniej jednej jednostki, jednego organu lub innego podmiotu z co najmniej jednego KTZ, będących członkami EUWT zgodnie z art. 8 ust. 2.
2. Środki finansowe umożliwiające udział państw AKP, regionów najbardziej oddalonych oraz innych krajów i terytoriów w regionalnych programach współpracy KTZ mają charakter uzupełniający w stosunku do środków przydzielonych KTZ w ramach Programu.
3. Udział państw AKP, regionów najbardziej oddalonych oraz innych krajów lub terytoriów w działaniach podjętych zgodnie z Programem przewiduje się jedynie w zakresie, w jakim:
- a) równoważne przepisy istnieją w ramach odpowiednich programów Unii lub odpowiednich programów finansowania państw trzecich i terytoriów nieobjętych programami Unii;
 - b) przestrzegana jest zasada proporcjonalności przy uwzględnieniu zdolności zainteresowanych stron, w szczególności ich zdolności finansowych w ramach unijnych instrumentów współpracy z innymi państwami.”;
- 11) w art. 85 wprowadza się następujące zmiany:
- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
 - „1. O ile odpowiednie akty podstawowe nie stanowią inaczej, osoby fizyczne z KTZ oraz – w stosownych przypadkach – odpowiednie publiczne oraz prywatne organy i instytucje w danym KTZ kwalifikują się do udziału w programach unijnych oraz do objęcia finansowaniem w ramach tych programów na takich samych warunkach jak osoby i podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim, z którym są powiązane, z zastrzeżeniem ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do tego państwa członkowskiego.
 - 2. KTZ kwalifikują się również do wsparcia w ramach unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego z zastrzeżeniem zasad, celów i uzgodnień tych programów. KTZ kwalifikują się do wsparcia na mocy rozporządzenia (WE)

¹⁰ Pojęcie „terytoriów” oznacza 12 brytyjskich KTZ, które były wymienione w załączniku II do TFUE w momencie otrzymania przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r. notyfikacji o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej i Euratomu na podstawie art. 50 TUE.

nr 1257/96¹¹. Organizacje pozarządowe mające siedzibę w KTZ kwalifikują się do finansowania zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1257/96.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W połowie i na koniec okresu 2028–2034 KTZ, przy wsparciu odpowiednich zainteresowanych stron, przedstawią Komisji sprawozdanie na temat swojego udziału w programach unijnych.”;

12) uchyla się art. 86;

13) art. 88 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 89 w celu zmiany art. 81 ust. 5.”;

14) art. 89 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 88, powierza się Komisji na okres obowiązywania niniejszej decyzji.”;

15) uchyla się art. 91;

16) w art. 93 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Niniejsza decyzja nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację działań zapoczątkowanych na podstawie decyzji Rady 2013/755/UE oraz decyzji (UE) 2021/1764 przed jej zmianą decyzją (UE).../... [numer tej decyzji zostanie dodany przez UP], które nadal stosuje się do tych działań aż do ich zamknięcia.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie potrzeby w budżecie Unii obejmującym okres po 2034 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 75 ust. 4, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do 31 grudnia 2034 r.”;

17) w załączniku I wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszej decyzji.

Artykuł 2 Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/96 z dnia 20 czerwca 1996 r. dotyczące pomocy humanitarnej (Dz.U. L 163 z 2.7.1996, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/OJ>).

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY	3
1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy	3
1.2. Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa	3
1.3. Cel(e).....	3
1.3.1. Cel(e) ogólny(-e).....	3
1.3.2. Cel(e) szczegółowy(-e)	3
1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ	3
1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów	3
1.4. Wniosek/inicjatywa dotyczy:	4
1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy.....	4
1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy	4
1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.	4
1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań	4
1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami	5
1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków	5
1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego	6
1.7. Planowane metody wykonania budżetu	6
2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA	8
2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości	8
2.2. System zarządzania i kontroli	8
2.2.1. Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli	8
2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia.....	8
2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)	8
2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom	9
3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY.....	10

3.1.	Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wnioski/inicjatywa ma wpływ.....	10
3.2.	Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki	12
3.2.1.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne.....	12
3.2.1.1.	Środki z uchwalonego budżetu	12
3.2.1.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	17
3.2.2.	Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych.....	22
3.2.3.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne.....	24
3.2.3.1.	Środki z uchwalonego budżetu	24
3.2.3.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	24
3.2.3.3.	Ogółem środki.....	24
3.2.4.	Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie	25
3.2.4.1.	Finansowane z uchwalonego budżetu	25
3.2.4.2.	Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	26
3.2.4.3.	Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem	26
3.2.5.	Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.....	28
3.2.6.	Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi	28
3.2.7.	Udział osób trzecich w finansowaniu	28
3.3.	Szacunkowy wpływ na dochody	29
4.	WYMIAR CYFROWY.....	29
4.1.	Wymogi cyfrowe.....	30
4.2.	Dane	30
4.3.	Rozwiązania cyfrowe	31
4.4.	Ocena interoperacyjności	31

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Decyzja zmieniająca decyzję w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią: DOAG)

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa

Działania zewnętrzne

1.3. Cel(e)

1.3.1. Cel(e) ogólny(-e)

Ogólnym celem niniejszej decyzji zmieniającej jest promowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego krajów i terytoriów zamorskich (KTZ) oraz ustanowienie ścisłych stosunków gospodarczych między nimi a Unią jako całością. Stowarzyszenie realizuje ten ogólny cel poprzez wzmacnianie konkurencyjności i odporności KTZ, zmniejszanie ich podatności na zagrożenia w dziedzinie gospodarki i środowiska oraz wspieranie współpracy między nimi a innymi partnerami. Ponadto celem niniejszej decyzji zmieniającej jest zachowanie istniejących powiązań między Unią, z jednej strony, a Grenlandią i Danią, z drugiej strony, uznając zwiększone geostrategiczne znaczenie Grenlandii w Arktyce, oraz utrzymanie istniejących powiązań między Unią a pozostałymi KTZ, uznając ich geostrategiczne położenie w regionach Karaibów, Oceanu Indyjskiego, Atlantyku i Pacyfiku.

1.3.2. Cel(e) szczegółowy(-e)

Cele szczegółowe niniejszej decyzji są następujące:

- a) umacnianie i wspieranie współpracy z KTZ, w tym podczas rozwiązywania głównych stojących przed nią wyzwań, i w realizacji celów zrównoważonego rozwoju;
- b) wspieranie Grenlandii i współpraca z nią podczas rozwiązywania głównych stojących przed nią wyzwań, w szczególności poprzez podnoszenie poziomu kształcenia i umacnianie zdolności organów administracji publicznej Grenlandii do formułowania i wdrażania polityki krajowej; oraz
- c) wspieranie zrównoważonego rozwoju sektorów strategicznych, w tym surowców krytycznych, energii ze źródeł odnawialnych, bezpiecznej i godnej zaufania łączności cyfrowej oraz zrównoważonej turystyki, w ramach wzmocnionego partnerstwa między Unią Europejską a Grenlandią

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Stowarzyszenie służy przede wszystkim wspieraniu interesów i dobrobytu mieszkańców KTZ w celu doprowadzenia ich do trwałego rozwoju gospodarczego, społecznego, środowiskowego i kulturalnego, do którego dążą. Ponadto unijna pomoc finansowa przydzielona w ramach partnerstwa powinna cały czas nadawać rozwojowi KTZ perspektywę europejską i nadal wzmacniać ściśle i trwałe związki

pomiędzy Unią a KTZ. Powinna również nadal wzmacniać pozycję KTZ jako wysuniętych przyczółków Unii, na podstawie wspólnych wartości i historii łączącej partnerów, przy jednoczesnym zacieśnianiu ich integracji i współpracy z partnerami regionalnymi i międzynarodowymi.

1.3.4. *Wskaźniki dotyczące realizacji celów*

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Wskaźniki produktu i rezultatu służące monitorowaniu postępów i osiągnięć Programu będą odpowiadać wspólnym wskaźnikom przewidzianym w rozporządzeniu (UE, Euratom).../... (rozporządzenie w sprawie wykonania).

1.4. **Wniosek/inicjatywa dotyczy:**

- nowego działania
- nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego¹
- przedłużenia bieżącego działania
- połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. **Uzasadnienie wniosku/inicjatywy**

1.5.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Długoterminowym celem niniejszej decyzji jest promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego KTZ oraz ustanowienie ścisłych stosunków gospodarczych między nimi a Unią jako całością. Stowarzyszenie dąży do osiągnięcia tego celu w perspektywie krótkookresowej poprzez wzmocnienie konkurencyjności i odporności KTZ, zmniejszenie ich podatności na zagrożenia w dziedzinie gospodarki i środowiska oraz wspieranie współpracy między nimi a innymi partnerami.

1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie unijnym (*ex ante*)

KTZ są stowarzyszone z Unią Europejską od czasu wejścia w życie traktatu rzymskiego (część czwarta TFUE) w 1958 r. Stowarzyszenie KTZ z Unią wynika ze stosunków konstytucyjnych tych krajów i terytoriów z trzema państwami członkowskimi, a mianowicie z Danią, Francją i Niderlandami. KTZ nie są częścią terytorium ani jednolitego rynku Unii ani też nie są związane dorobkiem prawnym UE. Dodatkowo większość KTZ stoi przed szczególnymi wyzwaniami ze względu na ich rozmiar, położenie, oddalenie i wąską bazę ekonomiczną.

¹ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

W przeprowadzonym przez Komisję przeglądzie śródkresowym instrumentu finansowania zewnętrznego uznano, że DOAG jest odpowiednia do zakładanych celów. Zasadą przewodnią powinno być zachowanie dobrze funkcjonujących elementów.

Zmieniona DOAG będzie zatem nadal wzmocniać wzajemne stosunki koncentrujące się na wzajemnie korzystnej współpracy z KTZ i kłaść szczególny nacisk na priorytety, które są dla nich istotne, takie jak zwiększenie ich konkurencyjności, wzmocnienie odporności i zmniejszenie podatności na zagrożenia oraz promowanie współpracy między KTZ a ich partnerami regionalnymi, europejskimi i międzynarodowymi.

UE wnosi wartość dodaną dzięki stabilnemu finansowaniu, elastycznym instrumentom i technicznej wiedzy fachowej, zwłaszcza w takich dziedzinach jak działania związane z klimatem, konkurencyjność, integracja regionalna i bezpieczeństwo żywnościowe.

W tym kontekście UE będzie podtrzymywać stosunki z KTZ poprzez finansowanie programów terytorialnych/dwustronnych i regionalnych za pośrednictwem zmienionej DOAG i WRF na lata 2028–2034.

Ponadto globalna sieć delegatur UE zapewnia stały wgląd w lokalne potrzeby i zmiany, umożliwiając w razie potrzeby realokację zasobów oraz podejmowanie elastycznych i uzupełniających działań wraz z państwami członkowskimi. Umożliwia to prowadzenie dialogu politycznego oraz współpracy, którą w coraz większym stopniu kieruje się poprzez wspólne programowanie z państwami członkowskimi.

UE może również uzupełniać działania państw członkowskich w zakresie radzenia sobie z potencjalnie niebezpiecznymi sytuacjami lub w przypadku szczególnie kosztownych interwencji, takich jak kryzys spotęgowany zmianą klimatu, na który często narażone są KTZ.

Wreszcie DOAG jest przyjmowana w drodze specjalnej procedury ustawodawczej, co wyklucza jej przyjęcie w ramach instrumentu „Globalny wymiar Europy”, który podlega zwykłej procedurze ustawodawczej.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (*ex post*).

Jeżeli chodzi o obecne priorytety Komisji i globalny kontekst geopolityczny istnieje potrzeba dostosowania współpracy i partnerstw do rozszerzonych ambicji geopolitycznych UE. Oznacza to w szczególności usunięcie sztucznych podziałów geograficznych utrudniających dążenie do globalnego i geopolitycznego wpływu w regionach.

Zmieniona DOAG ma zatem stać się bardziej elastyczna, a jednocześnie zwiększyć spójność globalizowania unijnego wsparcia finansowego w poszczególnych regionach oraz poprawić kwalifikowalność KTZ do odpowiednich programów i instrumentów działań zewnętrznych UE w celu promowania większej komplementarności działań w ramach strategii Global Gateway i silniejszej integracji KTZ ze współpracą regionalną UE.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

DOAG konsoliduje dotychczas odrębne instrumenty dotyczące KTZ, tj. decyzję o stowarzyszeniu zamorskim i decyzję w sprawie Grenlandii, tym samym

usprawniając architekturę działań zewnętrznych UE i poprawiając ogólną spójność. Po raz pierwszy ustanawia ona jednolity instrument finansowany z budżetu UE i mający zastosowanie do wszystkich KTZ UE. Należy zauważyć, że DOAG nie ma daty końcowej, co jest konieczne w przypadku długoterminowych przepisów gospodarczych i handlowych mających zastosowanie do KTZ (z wyjątkiem programu finansowania związanego z okresem obowiązywania WRF na lata 2021–2027).

Ponadto włączenie klauzuli odsyłającej do ISWMR – „Globalny wymiar Europy” w celu wdrożenia współpracy znacznie zwiększyło dostosowanie do innych europejskich instrumentów finansowych. Uznano, że DOAG jest odpowiednia do zakładanych celów, a jej wczesne wdrożenie wykazuje pozytywną synergię między geograficznymi i tematycznymi strumieniami finansowania, co świadczy o lepszej integracji i komplementarności w ramach współpracy na rzecz rozwoju UE.

Oczekuje się, że zmieniona DOAG będzie nadal podążać tą trajektorią.

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Zmieniona DOAG ma na celu zapewnienie pełnej komplementarności z najistotniejszymi aktami ustawodawczymi po 2027 r., w szczególności:

instrumentem „Globalny wymiar Europy” – aby zapewnić spójność i skuteczność, decyzja zmieniająca będzie, o ile nie określono inaczej, stosować przepisy instrumentu „Globalny wymiar Europy” dotyczące wdrażania, oceny i monitorowania;

innymi strategiami politycznymi i programami UE: KTZ będą nadal kwalifikować się do objęcia wszystkimi politykami i programami UE, chyba że odpowiednie rozporządzenia stanowią inaczej.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków

Nie dotyczy

1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego

Ograniczony czas trwania

- Czas trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.
- Czas trwania wpływu finansowego: od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii
- przez agencje wykonawcze

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie pośrednie przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym
- organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (wyszczególnić)
- Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu
- organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego
- organom prawa publicznego
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym
- podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się, zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej

organów kontrolnych lub równoważne gwarancje finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

Wydatki zewnętrzne wymagają możliwości wykorzystania wszystkich przewidzianych trybów zarządzania, w sposób adekwatny i zgodnie z decyzjami podjętymi podczas wdrażania.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Komisja opublikuje sprawozdanie z realizacji nie później niż cztery lata po rozpoczęciu realizacji programu, aby ocenić postępy w osiąganiu celów programu, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom).../... (rozporządzenie w sprawie wykonania). Nie później niż trzy lata po zakończeniu okresu obowiązywania WRF Komisja przeprowadzi ocenę retrospektywną, aby ocenić skuteczność, efektywność, adekwatność, spójność i unijną wartość dodaną działań podejmowanych w ramach programu.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli

Metody wykonania budżetu

W odniesieniu do trybów zarządzania nie przewiduje się fundamentalnych zmian, a doświadczenie zdobyte przez służby Komisji i podmioty wdrażające w toku poprzednich programów przyczyni się do osiągnięcia lepszych rezultatów w przyszłości.

Działania, które mają być finansowane na mocy niniejszej decyzji, będą realizowane w ramach zarządzania bezpośredniego przez Komisję z siedziby głównej lub za pośrednictwem delegatur Unii oraz w ramach zarządzania pośredniego przez dowolny z podmiotów wymienionych w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) nowego rozporządzenia finansowego, aby lepiej osiągnąć cele rozporządzenia.

W odniesieniu do zarządzania pośredniego, o którym mowa w art. 157 nowego rozporządzenia finansowego, podmioty takie muszą zapewnić poziom ochrony interesów finansowych UE, który będzie równoważny poziomowi zapewnianemu w ramach zarządzania bezpośredniego. Przeprowadzona zostanie ocena *ex ante* spełnienia wymogów dotyczących filarów przez systemy i procedury podmiotów, zgodnie z zasadą proporcjonalności oraz z należytym uwzględnieniem charakteru działania i związanego z nim ryzyka finansowego. W przypadku gdy wymaga tego wdrożenie lub gdy wyrażono zastrzeżenia w sprawozdaniu rocznym z działalności, zostaną określone i wdrożone plany działania oraz specjalne środki zaradcze. Ponadto wdrożeniu mogą towarzyszyć stosowne środki nadzoru nałożone przez Komisję. Proces kontroli wewnętrznej/zarządzania został zaprojektowany w sposób zapewniający wystarczającą pewność co do osiągnięcia celów w zakresie skuteczności i efektywności prowadzonych działań, rzetelności sprawozdań finansowych oraz zgodności z odpowiednimi ramami prawnymi i proceduralnymi.

Skuteczność i efektywność

Aby zapewnić skuteczność i efektywność operacji (oraz ograniczyć wysoki poziom ryzyka w środowisku pomocy zewnętrznej), oprócz wszystkich elementów szeroko zakrojonej polityki strategicznej i procesu planowania Komisji, środowiska audytu wewnętrznego

i innych wymogów ram kontroli wewnętrznej Komisji służby odpowiedzialne za wdrażanie będą nadal dysponowały dostosowanymi do potrzeb ramami zarządzania pomocą we wszystkich instrumentach i ramy te będą obejmowały:

- zdecentralizowane zarządzanie większą częścią pomocy zewnętrznej przez delegatury Unii w terenie;
- jasno określone i sformalizowane ścieżki rozliczalności finansowej (począwszy od delegowanego urzędnika zatwierdzającego [dyrektora generalnego]) w drodze subdelegowania uprawnień subdelegowanego urzędnika zatwierdzającego (dyrektora) w centrali na rzecz szefa delegatury;
- regularną sprawozdawczość w formie sprawozdań przekazywanych przez delegatury Unii do centrali, obejmujących roczne poświadczenie wiarygodności przez szefa delegatury;
- zapewnienie programu gruntownego szkolenia pracowników zarówno centrali, jak i delegatur;
- zapewnienie centrali i delegaturze znaczącego wsparcia i wytycznych (w tym drogą internetową);
- regularne wizyty nadzorcze w delegaturach co 3–6 lat;
- metodykę zarządzania cyklem projektu i programu, obejmującą między innymi: narzędzia zapewnienia jakości na potrzeby opracowywania interwencji, metodę jej przeprowadzania, mechanizm finansowy, system zarządzania, ocenę i dobór partnerów wykonawczych itd.; narzędzia do zarządzania programami i projektami, monitorowania i sprawozdawczości na rzecz efektywnego wdrażania, w tym regularne zewnętrzne monitorowanie projektów na miejscu; oraz istotne elementy oceny i kontroli. Podjęte będą starania na rzecz uproszczenia poprzez rozszerzenie, w stosownych przypadkach i w miarę możliwości, stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów. Nadal stosowane będzie podejście oparte na kontrolach zróżnicowanych pod względem ryzyka, zgodnie z ryzykiem podstawowym.

Sprawozdawczość finansowa i rachunkowość

Służby odpowiedzialne za wdrażanie będą nadal stosowały najwyższe standardy rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, korzystając z systemu finansowego Komisji (SUMMA), a także specjalnych narzędzi na potrzeby pomocy zewnętrznej, takich jak OPSYS.

W odniesieniu do zgodności z odpowiednimi ramami prawnymi i proceduralnymi metody kontrolowania zgodności określono w sekcji 2.3 (Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom).

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Środowisko operacyjne współpracy przewidzianej w ramach przedmiotowego instrumentu charakteryzują opisane poniżej rodzaje ryzyka związane z niezrealizowaniem celów instrumentu, nieoptymalnym zarządzaniem finansowym lub nieprzestrzeganiem obowiązujących zasad (brak zgodności z prawem i nieprawidłowości):

- niestabilność gospodarcza i polityczna oraz klęski żywiołowe i ekstremalne zjawiska klimatyczne, które mogą prowadzić do trudności i opóźnień w odniesieniu do opracowywania i realizacji interwencji, szczególnie w państwach niestabilnych;
- ograniczony potencjał instytucjonalny i administracyjny w krajach partnerskich mogący prowadzić do trudności i opóźnień w odniesieniu do opracowywania i realizacji interwencji;
- rozproszenie geograficzne interwencji (obejmujących w przybliżeniu wiele państw, terytoriów i regionów) mogące stwarzać wyzwania związane z logistyką i zasobami pod względem monitorowania, szczególnie wszelkich działań kontrolnych w terenie;
- różnorodność potencjalnych partnerów lub beneficjentów i ich zróżnicowane struktury kontroli wewnętrznej oraz zdolności kontrolne mogące prowadzić do rozproszenia zasobów Komisji przeznaczonych do wspierania i monitorowania realizacji projektów, a co za tym idzie – zmniejszać ich skuteczność i efektywność;
- ograniczona dostępność danych jakościowych i ilościowych dotyczących wyników i wpływu wdrażania pomocy zewnętrznej w krajach partnerskich mogąca osłabić zdolności sprawozdawcze Komisji i możliwość ponoszenia odpowiedzialności za wyniki.

Aby zaradzić ryzyku błędów finansowych, Komisja przeprowadzi odpowiednie kontrole *ex ante* i *ex post*. W miarę możliwości i w stosownych przypadkach przeprowadzanie audytów systemów będzie służyło jako narzędzie identyfikacji pierwotnych przyczyn błędów w systemach kontroli podmiotów i uruchamiania niezbędnych środków łagodzących.

Ponadto, aby zwiększyć skuteczność w zapobieganiu błędom, niedociągnięciom w zarządzaniu i nieprawidłowościom, Komisja ustanawia system stałej ukierunkowanej oceny ryzyka na poziomie umów i podmiotów. Kluczowe czynniki zwiększające prawdopodobieństwo wysokiego poziomu błędu i negatywnego oddziaływania na odpowiednie zarządzanie finansami, w szczególności związane również z danymi historycznymi z poprzednich kontroli i monitorowania, zostały zidentyfikowane i zagregowane w tablicy wskaźników profilowania ryzyka. Tablica wskaźników będzie stanowić ważne narzędzie umożliwiające skuteczniejsze ukierunkowanie przyszłych kontroli, działań monitorujących i innych środków łagodzących w celu racjonalnego zmniejszenia ryzyka błędów, niedociągnięć w zarządzaniu i nieprawidłowości.

Zważywszy na otoczenie obarczone wysokim ryzykiem, systemy muszą przewidywać znaczny stopień potencjalnych błędów w transakcjach pod względem zgodności i zastosowanie daleko idących środków kontroli w odniesieniu do zapobiegania, wykrywania i naprawy na jak najwcześniejszym etapie procesu płatności (przed płatnością lub w jej trakcie). W praktyce oznacza to, że kontrole zgodności będą polegały w największym stopniu na wieloletnich kontrolach *ex ante* przeprowadzanych zarówno przez audytorów

zewnętrznych, jak i pracowników Komisji w tej dziedzinie, przed dokonaniem końcowych płatności w ramach projektu (podczas przeprowadzania niektórych audytów *ex post*), co znacznie wykracza poza gwarancje finansowe wymagane na mocy rozporządzenia finansowego. Ramy te obejmują:

- kontrole transakcji *ex ante* przeprowadzane przez pracowników Komisji;
- audyty i weryfikacje (zarówno obowiązkowe, jak i oparte na analizie ryzyka), w tym przeprowadzane przez Europejski Trybunał Obrachunkowy;
- kontrole retrospektywne (na podstawie oceny ryzyka) i odzyskiwanie środków.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Koszty kontroli wewnętrznej/zarządzania planowane w odniesieniu do ogólnych (operacyjnych i administracyjnych) zobowiązań w portfelu wydatków finansowanych z budżetu ogólnego UE na lata 2028–2034 odnoszą się wyłącznie do kosztów Komisji, z wyłączeniem państw członkowskich lub podmiotów, którym powierzono zadania. Podmioty, którym powierzono zadania, mogą zatrzymać do 7 % kwoty na potrzeby zarządzania funduszami, które to środki można częściowo wykorzystać do celów kontroli. Te koszty zarządzania obejmują wszystkich pracowników zatrudnionych w centrali i delegaturach, infrastrukturę, wyjazdy służbowe, szkolenia, monitorowanie, umowy dotyczące oceny i kontroli (w tym umowy zawarte przez beneficjentów).

Chociaż nadal będzie się dążyć do poprawy charakteru i ukierunkowania działań w zakresie zarządzania i kontroli zgodności w odniesieniu do portfela, koszty te są ogólnie niezbędne do skutecznej i efektywnej realizacji celów instrumentów przy minimalnym ryzyku nieprzestrzegania przepisów (poziom błędu poniżej 2 % w ujęciu rocznym). Ryzyko to jest znacznie mniejsze niż to, które wiązałoby się z usunięciem lub ograniczeniem kontroli wewnętrznych w tym obszarze wysokiego ryzyka.

Celem w zakresie zgodności instrumentu jest utrzymanie historycznego poziomu ryzyka niezgodności (poziom ryzyka w momencie dokonywania płatności/poziom błędu) oraz błędu rezydualnego (ryzyko w momencie zamknięcia, szacowane w perspektywie wieloletniej po przeprowadzeniu wszystkich planowanych kontroli i korekt w odniesieniu do zamkniętych umów) na poziomie poniżej 2 % w ujęciu rocznym. W przypadku stwierdzenia uchybień wdrożone zostaną ukierunkowane środki naprawcze w celu zapewnienia minimalnych poziomów błędu.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Nie przewidziano zasadniczych zmian w środkach mających na celu zapobieganie nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom, a doświadczenia zdobyte przez służby Komisji i podmioty wdrażające w ramach poprzednich programów przyczynią się do osiągnięcia lepszych wyników w przyszłości. Ramy zgodności składają się między innymi z następujących istotnych elementów:

Środki zapobiegawcze

- Obowiązkowe podstawowe szkolenia dotyczące kwestii nadużyć finansowych dla pracowników zarządzających pomocą i audytorów;
- zapewnienie wytycznych (również przez internet), w tym istniejącego podręcznika procedur, takiego jak dokument Przewodnik INTPA, PRAG i zestaw narzędzi do zarządzania finansowego (dla partnerów wykonawczych);
- ocena *ex ante* w celu sprawdzenia, czy właściwe środki zwalczania nadużyć finansowych, służące zapobieganiu nadużyciom w procesie zarządzania funduszami UE i wykrywaniu tych nadużyć, są stosowane w organach zarządzających odpowiednimi funduszami w ramach zarządzania wspólnego i zdecentralizowanego;
- kontrola *ex ante* dostępnych w krajach partnerskich mechanizmów zwalczania nadużyć finansowych, przeprowadzana w ramach oceny kryterium kwalifikowalności w odniesieniu do zarządzania finansami publicznymi w celu otrzymania wsparcia budżetowego (tj. aktywne zaangażowanie w walkę z nadużyciami finansowymi i korupcją, odpowiednie organy kontroli, dostateczne zdolności wymiaru sprawiedliwości oraz skuteczne mechanizmy reagowania i sankcji).
- skuteczne mechanizmy zwalczania nadużyć finansowych w celu zapobiegania nadużyciom, korupcji i innym nielegalnym działaniom naruszającym interesy finansowe Unii, w tym cyberatakami, a także ich wykrywania.

Środki służące wykrywaniu i środki naprawcze

- Zawieszenie finansowania UE w przypadku wystąpienia poważnego nadużycia finansowego, w tym korupcji na dużą skalę, do czasu podjęcia przez władze odpowiednich działań w celu skorygowania takiego nadużycia i zapobiegania podobnym nadużyciom w przyszłości;
- system wczesnego wykrywania i wykluczania;
- zawieszenie/rozwiązanie umowy.

Strategie zainteresowanych służb w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, dostosowane do celów i priorytetów strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS) i związanego z nią planu działania, zapewniają, aby systemy wykorzystywane do wydatkowania funduszy UE w państwach trzecich umożliwiały pozyskiwanie odpowiednich danych w celu uwzględnienia ich w ocenie

ryzyka nadużyć finansowych i zarządzaniu tym ryzykiem (np. podwójne finansowanie, inflacja kosztów, manipulowanie procedurami przetargowymi, konflikt interesów, zмова); w razie potrzeby tworzone mogą być również sieci kontaktów i odpowiednie narzędzia informatyczne/cyfrowe mające na celu wczesne wykrywanie ryzyka i przypadków nadużyć finansowych związanych z sektorem pomocy zewnętrznej oraz zapobieganie im.

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Proponowane nowe linie budżetowe

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków
	Numer	Zróżn. / niezróżn.
3	<u>08 01 02 – Wydatki na wsparcie dotyczące krajów i terytoriów zamorskich</u>	<u>Środki niezróżnicowane</u>
3	<u>08 03 01 – Wszystkie kraje i terytoria zamorskie</u>	<u>Zróżn.</u>
3	<u>08 03 02 – Kraje i terytoria zamorskie inne niż Grenlandia</u>	<u>Zróżn.</u>
3	<u>08 03 03 – Grenlandia</u>	<u>Zróżn.</u>
3	<u>08 03 99 – Zakończenie wcześniejszych programów i działań</u>	<u>Zróżn.</u>

Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	Numer	3
---	-------	---

			OGÓLEM WRF 2028–2034
Środki operacyjne			
08 03 01 – Wszystkie kraje i terytoria zamorskie	Środki na zobowiązania	(1a)	44
	Środki płatności	(2a)	p.m.
08 03 02 – Kraje i terytoria zamorskie inne niż Grenlandia	Środki na zobowiązania	(1b)	425
	Środki płatności	(2b)	p.m.
08 03 03 – Grenlandia	Środki na zobowiązania	(1c)	530
	Środki płatności	(2c)	p.m.
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy¹			
08 01 02 – Wydatki na wsparcie dotyczące krajów i terytoriów zamorskich		(3)	p.m.
OGÓLEM środki	Środki na zobowiązania	=1a+1b+1c+3	999

¹ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Środki na płatności	na	=2a+2b+2c+3	p.m.
---------------------	----	-------------	------

			OGÓŁEM WRF 2028–2034
OGÓŁEM operacyjne	środki	Środki na zobowiązania	(4) p.m.
		Środki na płatności	(5) p.m.
OGÓŁEM środki finansowane na określone programy	środki administracyjne	z przydzielonych	(6) p.m.
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 3 wieloletnich ram finansowych		Środki na zobowiązania	=4+6 999
		Środki na płatności	=5+6 p.m.

Dział wieloletnich ram finansowych	4	„Wydatki administracyjne” ²
---	---	--

Dyrekcja Generalna: INTPA	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028–2034
Zasoby ludzkie	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	15,680

² Niezbędne środki należy określić na podstawie danych dotyczących średnich rocznych kosztów, dostępnych na odpowiedniej stronie internetowej BUDGpedia.

Pozostałe wydatki administracyjne		0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	1,407
OGÓŁEM Dyrekcja Generalna <...>	Środki	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	17,087

OGÓŁEM środki na DZIAŁ 4 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	17,087
--	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028– 2034
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 4	Środki zobowiązania na	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM 2028–2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
DZIAŁ 4								
Zasoby ludzkie	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	15,680
Pozostałe wydatki administracyjne ¹	0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	1,407
Suma cząstkowa DZIAŁ 4	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	2,441	17,087
Poza DZIAŁEM 4								
Zasoby ludzkie	3,040	3,040	3,040	3,040	3,040	3,040	3,040	21,280
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym ²	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 4	3,040	3,040	3,040	3,040	3,040	3,040	3,040	21,280
OGÓLEM	5,481	5,481	5,481	5,481	5,481	5,481	5,481	38,367

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	7	7	7	7	7	7	7
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	3	3	3	3	3	3	3
(pośrednie badania naukowe)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
(bezpośrednie badania naukowe) ³	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Inna linia budżetowa (określić)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

¹ Środki na „Pozostałe wydatki administracyjne” zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

² Środki na „Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym” zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

³ Personel będzie finansowany z programu badawczo-szkoleniowego Euratomu.

• Personel zewnętrzny (w EPC)								
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Linia budżetowa na wsparcie adm.	- w centrali	10	10	10	10	10	10	10
[08.01.02	- w delegaturach UE	14	14	14	14	14	14	14
(CA, SNE – pośrednie badania naukowe)		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
(CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe) ⁴		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
OGÓLEM		34	34	34	34	34	34	34

Personel niezbędny do wdrożenia wniosku (w EPC):

	Personel już pracujący w służbach Komisji	Personel dodatkowy*		
		Finansowany z działu 4 lub ze środków „Badania naukowe”	Finansowany z linii BA	Finansowany z opłat
Stanowiska w planie zatrudnienia	10	p.m.	Nie dotyczy	p.m.
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)	14	p.m.	10	p.m.

Opis zadań do wykonania:

Urzednicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Wkład w konceptualizację/zdefiniowanie współpracy UE oraz wdrażanie wieloletniego i rocznego programowania krajów i terytoriów zamorskich, włącznie ze sprawozdawczością. Śledzenie kwestii budżetowych i finansowych, a także planów audytu i oceny. Wkład w dialog merytoryczny. Zarządzanie sekcjami.
Personel zewnętrzny	Wkład w konceptualizację/zdefiniowanie współpracy UE z KTZ, włącznie z dialogiem politycznym/merytorycznym, a także wdrażanie wieloletniego i rocznego programowania.

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

OGÓLEM środki na IT	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓLEM WRF

i technologie cyfrowe								2028–2034
DZIAŁ 4								
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	0,279	0,279	0,279	0,279	0,279	0,279	0,279	1,953
Suma cząstkowa DZIAŁ 4	0,279	0,279	0,279	0,279	0,279	0,279	0,279	1,953
Poza DZIAŁEM 4								
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 4	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
OGÓLEM								
	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.2.6. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

- może zostać w pełni sfinansowany(-a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF)
- wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF
- wymaga rewizji WRF

3.2.7. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	Ogółem
Określić organ współfinansujący								
OGÓLEM środki objęte współfinansowaniem								

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody.
- Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
 - wpływ na zasoby własne

- wpływ na dochody inne
- wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁵						
		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034
Artykuł ...								

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Nie dotyczy

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

Nie dotyczy

4. WYMIAR CYFROWY

4.1. Wymogi cyfrowe

Nie dotyczy

4.2. Dane

Nie dotyczy

4.3. Rozwiązania cyfrowe

Komisja Europejska będzie odpowiedzialna za opracowanie i utrzymanie rozwiązania cyfrowego. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 Komisja Europejska zapewnia bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych gromadzonych i przechowywanych na użytek niniejszego rozporządzenia.

4.4. Ocena interoperacyjności

Nie dotyczy

4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie

Nie dotyczy

⁵ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

